

Betreft: Advies monumentale waarden Erve 't Kromhof naar aanleiding van brand zomer 2022

Datum: 22 november 2022

Aanwezigen:

Hans Magdelijns	Vervangende voorzitter, lid monumentencommissie Enschede
Jacco Vromen	Monumentendeskundige, lid monumentencommissie Enschede
Anneke Coops	Landschapsdeskundige, lid monumentencommissie Enschede
Stephanie Haumann	Secretaris en architect lid monumentencommissie
Anja Hesselink - Weevers	Adviseur Monumentenloket Gemeente Enschede
Hans Blaak	Initiatiefnemer
Marc Weber	Projectmanager Gemeente Enschede

De commissie spreekt op 22 november 2022 voor de derde keer over de resterende monumentale waarden op Erve 't Kromhof na de brand eind juni 2022 en de consequenties hiervan op de status als gemeentelijk monument. Voor de continuïteit in de advisering worden de hoofdpunten en de conclusie van het eerdere gesprek van 25 oktober 2022 hieronder vermeld.

Gesprek 25 oktober 2022

De initiatiefnemer heeft een bouwhistorisch onderzoek door BOEi laten opstellen. De commissie heeft een aantal opmerkingen op het voorliggende onderzoek:

- De commissie waardeert dat de landschappelijke setting benoemd wordt zoals de open en meer gesloten landschappen, de grote wit geschilderde keien en de keienbestrating, de vijver, etc. De commissie ziet deze onderdelen graag duidelijk aangegeven op een tekening.
- De commissie mist diepgang in het onderzoek naar de eerste boerderij (gebouw 2) en de noordwestelijke schuur (gebouw 3). In het eerdere advies van Tom Temmink wordt aangegeven dat vervolgonderzoek moet uitwijzen of deze gebouwen ouder zijn dan nu bekend. De commissie acht dit zeer waarschijnlijk aan de hand van de foto's en omschrijvingen uit het advies van Tom Temmink (o.a. constructieonderdelen voorzien van gesneden telmerken, gebintstructuur met sporenkap en bevestiging middels houten toognagels, gaten voor vakwerkstaanders in de muurplaten, gaten in gevels voor wilgentenen, etc.). Dit dient zorgvuldig onderzocht te worden en de uitkomsten zullen opgenomen moeten worden in het bouwhistorisch onderzoek. Hierdoor kunnen de monumentale waarden van het erf correct in kaart gebracht worden.
- Er ontbreekt een waardestelling waaruit de monumentale waarden blijken.
- Er ontbreekt een tekening met de waardering van de gebouwen.

Conclusie gesprek 25 oktober 2022

De commissie mist cruciale onderbouwing in het onderzoek. Zij vindt dat de monumentale waarden duidelijk in kaart gebracht moeten worden zodat de commissie kan adviseren over hernieuwde plaatsing op de gemeentelijke monumentenlijst. Zij adviseert om het onderzoek aan te vullen op basis van de gemaakte opmerkingen en ziet het aangepaste bouwhistorische onderzoek tegemoet.

Behandeling 22 november 2022

De initiatiefnemer heeft het bouwhistorisch onderzoek aangevuld. De commissie constateert dat het aangepaste bouwhistorische onderzoek veel informatie en duidelijkheid geeft over de gebouwen op het erf en de landschappelijke inrichting van het erf. Het onderzoek geeft antwoord op de eerder gestelde vragen en biedt inzicht in de bouwhistorie en de constructiewijze van de verschillende gebouwen. Dit onderzoek resulteert in een waardestelling waaruit blijkt dat de eerste boerderij (gebouw 2) en de noordwestelijke schuur (gebouw 3) terug gaan tot voor 1814 en daarmee de oudste onderdelen van het erf vormen. Aangetoond wordt dat deze gebouwen een hoge monumentale waarde hebben. Voor alle gebouwen zijn waarderingsplattegronden aan het bouwhistorisch onderzoek toegevoegd waarin de conclusies uit de waardestelling zijn verwerkt.

Daarnaast is een schematisch overzicht van de erfinrichting toegevoegd waarin de sporen van verharding (klinkers, veldkeien, betonklinkers), grote keien, de entreelanen en de poel zijn aangegeven en waaruit hoge monumentale waarden blijken ten aanzien van de landschappelijke inrichting van het erf. Ook de ensemblewaarde van het erf wordt in het bouwhistorisch onderzoek onderbouwd en hoog gewaardeerd.

Conclusie behandeling 22 november 2022

De commissie is van mening dat het aangepaste bouwhistorisch onderzoek deskundig is opgesteld. Zij is van mening dat het onderzoek duidelijk aantoont dat de eerste boerderij (gebouw 2) en de noordwestelijke schuur (gebouw 3) hoge monumentale waarden bezitten die plaatsing op de gemeentelijke monumentenlijst rechtvaardigen. De hoofdboerderij (gebouw 1) is door de recente brand grotendeels verloren gegaan en bezit daardoor helaas niet meer voldoende monumentale waarden. De commissie adviseert om de hoofdboerderij van de gemeentelijke monumentenlijst af te voeren. Naast de monumentale waarden van de afzonderlijke gebouwen zijn ook hoge ensemblewaarden en landschappelijke waarden aangetoond.

De commissie adviseert om de redengevende omschrijving aan te laten passen en de procedure voor het plaatsen van de eerste boerderij op het erf en de noordwestelijke schuur op de gemeentelijke monumentenlijst in gang te zetten en de hoofdboerderij van de monumentenlijst te verwijderen. De commissie ziet de aangepaste redengevende omschrijving graag tegemoet.

Namens de monumentencommissie Enschede,

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'Bart Buijs', with a stylized, flowing script.

Bart Buijs
Voorzitter monumentencommissie